

Rapport Nr. 0612

Nota

Landschappelijk bodem- &
proefsleuvenonderzoek

Nijlen, Bouwelsesteenweg 66-68
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.1	Voorkennis en resultaten bureauonderzoek	2
2.2	Resultaten landschappelijk bodem- en proefsleuvenonderzoek	3
2.3	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	5
3	Lijst met figuren.....	6

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1143
Projectcode Onroerend Erfgoed		2020E175
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Nijlen
	Deelgemeente	/
	Straat	Bouwelsesteenweg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Nijlen
	Afdeling	1
	Sectie	D
	Percelen	79V13; 81K2
Coördinaten	Noordoost	X: 4.68013,51.16568 Y: 171779.534,206230.455
	Noordwest	X: 4.67972,51.16608 Y: 171750.667,206274.737
	Zuidoost	X: 4.68031,51.16459 Y: 171792.987,206109.661
	Zuidwest	X: 4.67963,51.16511 Y: 171745.061,206167.395
Oppervlakte plangebied		4.280 m²
Oppervlakte bodemingreep		2.270 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota VERRIJCKT & ADRIAENSEN 2020 met ID 15113 en projectcode 2020E175. Deze vooronderzoeken maken onderdeel uit van het archeologisch vooronderzoek in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

2.1 Voorkennis en resultaten bureauonderzoek

Het plangebied is gelegen tussen de Bouwelsesteenweg en de Katerstraat (fig. 1 & 2). Het bevindt zich ten oosten van de dekzandrug waarop Nijlen is gelegen. Zelf lijkt het plangebied op het DHM op een hoger gelegen locatie te liggen dat gekenmerkt wordt door sterke reliëfverschillen. Het bevindt zich op een hoogte tussen circa 9 en 10,5 m +TAW. Het terrein helt in westelijke en zuidelijke richting af naar de Krekelbeek (ca. 500 m), in het noorden richting de Laak (ca. 800 m).

In de ondergrond is de formatie van Diest terug te vinden, een groen tot bruin zand gekenmerkt door grindlagen, (ijzer)zandsteenbanken en kleirijke horizonten. De tertiaire afzettingen worden afgedekt door laat-pleistocene zanden van eolische oorsprong, die tijdens het Weichseliaan vanuit het drooggevalen Noordzee- en Scheldebekken werden opgeblazen en hier werden afgezet. Als gevolg van het opwarmende klimaat vanaf het Holoceen, werd plantengroei gestimuleerd en werden de laat-pleistocene zanden vastgezet. Hierin begonnen zich bodems te ontwikkelen. Op de bodemkaart van Vlaanderen staat het plangebied gekarteerd als bebouwde zone (bodemtype OB). Afgaande op de karteringen van de nabij gelegen gebieden kunnen droge zandbodems met plaggendek of matig droge zandbodems met weinig duidelijke B-horizont verwacht worden.

De eerste gekende historische vermelding van Nijlen dateert uit 1146, een akte waarin de bezittingen van de abdij van Tongerlo worden bevestigd. Dat er op zijn minst bewoning was uit de Romeinse periode is mogelijk terug te brengen tot een toevalsvondst uit 1770, wanneer een muntschat werd aangetroffen met munten uit de periode van Julius Caesar tot Domitianus. De centraal archeologische inventaris vult de archeologische waarden in de omgeving aan met sporen en vondsten uit de metaaltijden, vroege en volle middeleeuwen.

Op de Ferriariskaart staat het plangebied weergegeven binnen heidegebied waarrond verschillende akkers en hoeves zijn gelegen. Op de Vandermaelenkaart is de situatie licht anders weergegeven en betreft het heidegebied nog slechts het uiterst noordelijke gedeelte van het plangebied. Hierdoor mag worden aangenomen dat het plangebied is ontgonnen tussen de late 18^e en het midden van de 19^e eeuw. Op de Poppkaart staan de velden bekend als de *Dorsch velden*.

Historisch fotomateriaal toont een bebost gebied. Aan de Bouwelsesteenweg is op de luchtfoto uit 1971 bebouwing te zien, welke met zekerheid voor 2000-2003 is afgebroken.

Vanuit het bureauonderzoek werd aan het plangebied een zeker archeologisch potentieel toegekend. Er werd dan ook beslist om vervolgonderzoeken uit te voeren, te beginnen met het landschappelijk bodemonderzoek. Vanuit de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek zal dan vervolgonderzoek, al dan niet, worden opgelegd.

2.2 Resultaten landschappelijk bodem- en proefsleuvenonderzoek

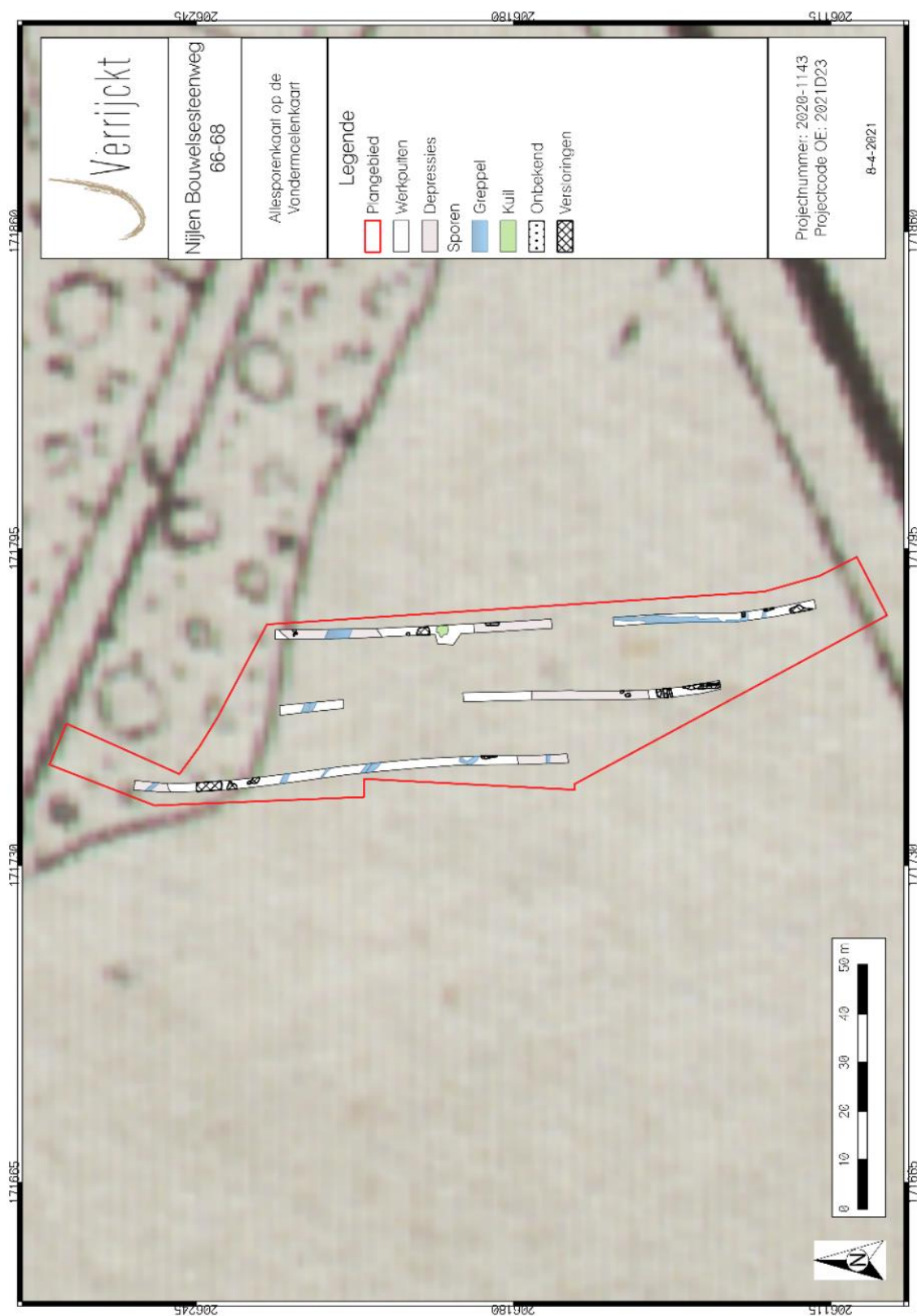
Tijdens het landschappelijke bodemonderzoek werd snel duidelijk dat binnen het plangebied een golvend reliëf aanwezig was. Rondom de lokale depressies was de bodem duidelijk afgetopt. De kans op steentijd neemt hierdoor sterk af. Men verwacht namelijk concentraties steentijdvondsten niet in, maar rond eventuele depressies.

De verwachting werd duidelijk bevestigd door het proefsleuvenonderzoek waarbij binnen het terrein enkele depressies werden aangetroffen. Opvallend werd hierin gedumpt materiaal als bouw materiaal (waaronder asbest), glas en plastic aangetroffen. Wat de sporen betreft werden vooral greppels en een kuil aangetroffen. De greppels kunnen op basis van het historische kaartmateriaal gedateerd worden vanaf de periode tussen de late 18^e en de helft van de 19^e eeuw. De kuil is op basis van het vondstmateriaal te dateren in de late middeleeuwen.

Verder werden er geen nederzettingssporen of sporen te relateren aan funeraire of ambachtelijke activiteiten aangetroffen. Noch werden er vondsten gedaan die de aanwezigheid van een archeologische vindplaats suggereren.

Daar er geen archeologische vindplaats werd aangetroffen is er ook geen potentieel op kennisvermeerdering door middel van een vlakdekkende opgraving.

Om deze redenen adviseert J. Verrijckt Archeologie & Advies dan ook om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Figuur 1: ASK geplot op de Vandermaelenkaart.

2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Tijdens het bureauonderzoek werd een zeker archeologisch potentieel toegekend aan het plangebied op basis van haar landschappelijke ligging en de meldingen in de centraal archeologische inventaris. Tijdens het landschappelijk bodemonderzoek bleek de bodemopbouw goed genoeg voor het aantreffen van archeologie.

Het proefsleuvenonderzoek toont echter de afwezigheid van een archeologische site aan. Behalve greppels uit vermoedelijk de nieuwste tijd, werd er één laatmiddeleeuwse kuil aangetroffen.

Verder werden er geen nederzettingssporen of sporen te relateren aan funeraire of ambachtelijke activiteiten aangetroffen. Noch werden er vondsten gedaan die de aanwezigheid van een archeologische vindplaats suggereren.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: ASK geplot op de Vandermaelenkaart.	4
--	---